

Szabálytalan gondolatok január 22-e vigiliáján

Tisztelt ünneplő közönség!

A Magyar Kultúra Napjának megülnéére tizenöt éve tett javaslatot egy zongoraművész, Fasang Árpád. Két évvel később, 1987. szeptember 27-én, a legendás lakitelki találkozáson megismételte elképzelését, amelyet „nemzeti ünnepnapnak” álmódott – a finn (Kalevala) és a bolgár (Cirill és Metód) példa nyomán...

A *Himnusz* születési helye (és ideje!) nagyszerű ellenpélda a sokat emlegetett magyar elmaradottság, a hazai provincializmus hirdetői számára. Szatmárcsekén Kölcsey, Somogyban „Dani uraság”, Kecskeméten Katona doktor, Tolnában a Zalán futása szerzője bizonyítja: az európai látásmód és tág horizont jelen van a reformkor közönségében szép hazánkban...

(És ma? – kérdezi akaratlanul is a párhuzamok kedvelője!)

Ilyenkor hátaltelt szívvel gondolunk a művelődés munkásaira. Azokra, akik a szellemnek szentelt helyeken – templomban, könyvtárban, iskolában, múzeumban, színházban, koncertteremben – az igényes embernevelés papjai és papnői... Ők talán még emlékeznek Goethe üzenetére: nemesítsük lelkünket minden nap egy-egy költemény elolvasásával, egy zenemű meghallgatásával, egy művészi album lapozgatásával...

Mert a műveltség – Thomas Mann szerint – forma; a szabadság s az igazság akarása, lelkiismeretesen folytatott élet, végtelen fáradozás; és így: maga az erkölcsi fegyelem.

Ha pedig a kultúra és az erkölcs elválaszthatatlanok: a művelődés társadalmi, politikai és történelmi szerepet tölt be. Óhatatlanul része a nevelésnek. A néhány hét múlva száz esztendő Márai Sándor szerint a műveltség élmény, állandó élmény, mint a napsütés... Már a II. világháború előtt látta az európai örökség tragikus helyzetét. Azt írta:

A műveltségnek, ami egyéni vállalkozás volt, vége; a műveletlenség tömegcikk lett, konzum áru; az értelmiségi lumpenburzsoázia,

amely letelepedett a kiadók, színházak, mozik, folyóiratok környékén – létezését csak úgy tudja biztosítani, ha megsemmisít mindent, ami alkotó igényesség és minőség...

Igényesség? Minőség? Édes anyanyelvünk?

A XIX. században a kozmopolitizmus, majd az internacionalizmus, ma pedig az internet jelenti a legfőbb akadályt. Olvasom: a fiatalság védelmére megalakult az internet-rendőrség. Arany János így vallotta meg hovatartozását:

Légy, ha bírsz, te „világköltő”! / Rázd fel a rest nyugatot: / Nekem áldott az a bölcső, / Mely magyarrá ringatott...

Ünnep nincs áldozat és közösség nélkül.

A művészet: vigasztalás (is), nemcsak esztétikum. A művész, az alkotó-teremtő ember: a közösségért fáradozik.

Hány fényes lélek tépte el magát / virrasztott a szív égő romja mellett / hogy tévedt, sújtott embertársinak / irányt adjon s erőt, vigasztalást...

(Vörösmarty)

Értelmiségi társadalmat szeretnénk. Ki az „értelmiségi”?

Az igényesen minőséget alkotó ember. A módszeresen figyelő, kérdező, kereső; a rendszerező, értékelő; az igazságot kutató. Az, aki sokoldalú tájékozottságra törekszik, aki véleményét akkor is vállalja, ha személyes hátrányban részesítik ezért... Aki példává nemesítette magát. Akinek – a matematikához hasonlóan – van részértéke és helyiértéke is. Az előbbi az egyén tulajdonságait jelzi, az utóbbi a társadalmi hierarchiában betöltött helyét jelöli. (De nem mindegy, hogy előtte vagy utána van-e a nulla!)

Ha kiművelt emberfő az értelmiségi: nem mindegy, hogyan éli meg magyarságát, nemzeti hovatartozását. És milyen az életmódja, az ember kapcsolatainak szövedéke.

Németh László a Szeffü-vitában – valamikor hatvan évvel ezelőtt – Zrínyi és Széchenyi után megfogalmazta a magyar karakter fő veszélyeit. Egyik oldalon (póluson) a született kiskirály, a sértődő, a bosszúálló; a másikon a sors előtt sunyító, lapító, kiállni gyáva magatartású magyar. Összekötő közös pontjaik az uralkodó bizalmatlanság...

Nagy veszélyeink. Csak belső, személyes harcunkkal, önneveléssel lehetünk igazán úrrá rajtuk.

Mert, a műveltség önmagunkon végzett alakító-formáló munka.

Az egyes ember, az egyén felől épül fel a társadalom emberépülete. A minősége tőle függ elsősorban. Így vezetí majd a közösséget az elit. Ahogyan Teleki Pál gróf szerette volna:

A vezetésre a nemzet elítje hivatott. Az elit az erkölcs, a tudás, a feladat elítje. Az elithez tartozik a falu legegyszerűbb lakója is, ha az erkölcsi mértéket megíti és példájával, tanácsával hatni képes. A vezetés pedig nem parancs, hanem nevelés.

Vasbányai Ferenc tanár úr

(a Magyar Kultúra Napjának budakeszi ünnepén elhangzott rövidített beszéde)

ME Monostori & Partners Könyvszakértő és Tanácsadó Iroda

TÁRSASÁGOK részére ajánljuk:

Könyvvizsgálat:

- társaságok állandó könyvvizsgálata
- eseti, megbízásos könyvvizsgálat
- vagyonértékelés, apportértékelés
- vagyonmérleg hitelesítés

Tanácsadás:

- cégalapítás, végelszámolás
- társaságok átalakulása (beolvadás, kiválás, társasági forma váltás stb.)
- könyvvezetés, adózás
- szabályzatkészítés
- átvilágítás

Információ: dr. Monostori Ernő

Tel.: 06-23-452-091,

Tel./fax: 06-23-451-018

E-mail: monostori.audit@matavnet.hu

ISKOLAI BEIRATKOZÁS

A 6. életévüket 2000. május 31-ig betöltött gyerekeket várja a Széchenyi István Általános Iskola.

2000. április 5.: 8–18, április 6.: 8–18, április 7.: 8–12-ig

A beiratkozáshoz szükséges okmányok: személyi igazolványa, a gyermek születési anyakönyvi kivonata, az óvoda szakvéleménye.

A Nemeskürty István kormánybiztos vezette Millenniumi Emlékbizottság minden 2000. évben első osztályos általános iskolai tanulóknak egy Millenniumi olvasó és daloskönyvet kíván ajándékozni. A már első osztályba járó tanulók a községi március 15-ei ünnepségen, a szeptembertől első osztályosok pedig karácsony táján vehetik át a könyvet a bizottság előzetes terve szerint.

FELVÉTELI IDŐPONTOK:

Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium: **2000. február 12.**

Nagy Sándor József Gimnázium: **2000. március 4.**